

Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararının Medeni Hukuk Yargılamasına Etkisi¹

Gamze Türker¹, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi²

Başvuru Tarihi:21.04.2021

Kabul Tarihi: 10.05.2021

Yayın Tarihi:15.06.2021

Öz: Türk hukukunda adli yargı, ceza yargısı ve medeni hukuk yargısı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Her iki yargı kolunun konusu ve ilgilendikleri alanlar birbirinden farklı olmakla birlikte, her iki yargı kolu kendine özgü yargılama usulleri ve ilkeler ile yargılama yapmaktadır. Ceza yargılaması hukuk yargılamasına göre daha özgür bir muhakeme çeşidi olmakla, ceza hakimi yargılamayı resen araştırma ilkesine göre yürüterek geniş kapsamda ulaştığı delillere göre karar verecektir. Hukuk yargılaması ise dava taraflarının mahkemeye sundukları delillerle bağlı olduğundan ceza yargılamasına göre daha dardır. Bu nedenle ceza yargılaması sonucunda yapılan tespitlerin ve verilen kararların hukuk yargılamasına etki etmesi isabetli olacaktır. Bu çalışmada ceza mahkemesince verilen hükümlerden ceza verilmesine yer olmadığı kararının hukuk yargılamasını nasıl etkilediği, hangi tespitlerin hukuk hakimi açısından bağlayıcı olacağı TBK 74. maddede yer alan bağımsızlık prensibi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ceza Mahkemesi, hukuk yargılaması, ceza verilmesine yer olmadığı, bağımsızlık prensibi

Abstract: In Turkish legal system, the judiciary is divided into two as criminal litigation and civil law litigation. Although the subjects and areas of interest of both judicial branches are different from each other, both judicial branches make trials with their own jurisdictions and with principles that dominate the judgment. Since the criminal litigation is a freer type of judgment than the civil judgment, the criminal judge will decide according to the evidence he/she has reached in a wide range by conducting the trial according to the principle of ex officio investigation. The civil judgment, on the other hand, is narrower than the criminal trial, as it depends on the evidence submitted by the parties to the court. For this reason, the determinations and decisions made as a result of the criminal trial may have an impact on the civil judgment. In this study, how the decision of not punishing the sentences given by the criminal court affects the civil judgment and which determinations will be binding for the legal judge are evaluated within the framework of the Principle of Independence in Article 74 of Turkish Code of Obligations.

Keywords: criminal courts, civil litigation, that there is no need for punishment, the principle of independence

¹ Hakim, gsivri@ticaret.edu.tr, Orcid ID No: 0000-0002-7283-2784

² Prof., hhatemi@ticaret.edu.tr, Orcid ID No: 0000-0001-7098-8294

1. Giriş

Bağımsızlık prensibi Türk borçlar kanununun 74. Maddesinde düzenlenmiştir. Ceza mahkemesi kararlarının hukuk yargılamasına etkisi hususunda kanunda doğrudan bir düzenleme bulunması, yargının kendi içerisinde çelişmesini engelleyerek hukuk devletine olan inancın korunması bakımından isabetli olmuştur. Ceza ve medeni hukuk yargılamasının birbirinden tamamen farklı konularla ilgilenmeleri nedeniyle bağımsızlık prensibinin genel sonucu olarak ceza mahkemesi kararlarının hukuk hakimini bağlamayacağı kabul edilmiştir (Erçin, 2000: 57).

Bağımsızlık prensibi katı bir kural olmamakla birlikte ceza mahkemesinin bazı kararları hukuk yargılamasını etkileyecek hatta kesin delil niteliğinde olacaktır. Ceza mahkemesince verilen ve hukuk hakimini bağlayan kararların başında mahkumiyet kararı gelmektedir. Senedin sahteliği ve yaş tespitine ilişkin ceza mahkemesi kararları ise hukuk yargılamasında kesin delil niteliğinde olacaktır.

Ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilebilmesi için öncelikle sanığın eyleminin sabit olması gerekecektir. Yani ceza hakimi önce mahkumiyete ulaşacak daha sonra cezalandırılma koşullarını tartışacaktır. Bu nedenlerle çalışmamızda öncelikle ceza ve hukuk yargısı ilişkisi çerçevesinde bağımsızlık prensibi incelenecek, mahkumiyet hükmünün hukuk yargılamasındaki bağlayıcı etkisinedeğindikten sonra aynı paralelde ceza verilmesine yer olmadığı kararının hukuk yargılamasına etkisi değerlendirilecektir.

2. Ceza ve Hukuk Yargısının Bağlantılı Olma Durumu

Ceza yargılamasına hâkim olan resen araştırma ilkesi gereği, ceza hâkimi gerek gördüğü delilleri özgürce toplayarak kamunun üstün yararını korumayı hedefleyecektir. (Pekcanitez, 2017: 97). Medeni yargıda ise, hukuk hâkiminin delilleri serbestçe toplama ve resen araştırma yetkisi olmayacaktır. Hukuk hâkimi, tarafların sundukları delillerle bağlı olarak sunulan delilleri bu çerçevede takdir edecek ve kişilerin özel yararı ile ilgilenecektir (Centel ve Zafer, 2017: 307).

Her ne kadar ceza ve hukuk yargısının konuları birbirinden farklı olsa da, bazen aynı uyumsuzluk hem ceza hem de hukuk yargısının konusu olabilecektir. Bunun dışında esasen hukuk yargılamasında çözülmesi gereken bir husus ilk defa ceza yargılamasında ortaya çıkarsa istisnai bazı durumlarda uyumsuzluk ceza yargılamasında çözüme kavuşturabilecektir. Bu duruma ileride değinilecektir.

Aynı konuda hem hukuk hem de ceza mahkemesinde dava açılabilmesi gibi bazı durumlarda her iki mahkemede görülen davaların bağlantılı olması gündeme gelebilecektir. Hukuk hâkimi yargılama sırasında önündeki uyumsuzlukla bağlantılı olarak ceza mahkemesinde görülmekte olan bir dava olduğunu öğrendiğinde bu davanın bekletici mesele yapılmasını takdir edebilecektir (Arslan vd., 2016: 539).

Hukuk hakimi, bekletici mesele kararı vermeden önce her iki yargılamanın geldiği aşamayı ve ceza yargılaması sonucu verilecek kararın bakmakta olduğu uyumsuzluğu ne derece etkileyeceğini değerlendirecektir (Aras, 2014:132). Bazı durumlarda ise bekletici mesele yapılması zorunluluğu gündeme gelecektir. Örneğin; sahtecilik davası her iki mahkemede açılabilir. Ancak sahtelik davası hukuk mahkemesinden önce ceza mahkemesinde sçılmışsa ceza mahkemesinin senedin sahteliği hususundaki kararının hukuk yargılamasına kesin delil teşkil edecek olması nedeniyle, hukuk hakimi ceza mahkemesinde görülen davayı bekletici mesele yapmak zorunda kalacaktır (Kuru, 2020: 51).

2.1. Bağımsızlık Prensibi

Bağımsızlık prensibi, Türk Borçlar Kanununun 74. Maddesinde düzenlenen, hukuk hâkiminin ceza mahkemesinin kararları ile bağılı olmadığı kuralını ifade etmektedir. Buna göre genel kural olarak hukuk hâkimi ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar bağılı olmayacak ve önüne gelen somut olayda haksız fiilin tüm unsurlarını hukuk yargılaması usullerine göre inceleyebilecektir (Eren, 2015: 827). Prensip temelini ceza yargılaması ile hukuk yargılamasının konularının, usullerinin ve yargılamaya hâkim olan ilkelerinin birbirlerinden farklı olmasından almaktadır (Yavuz, 2018:124).

Kanun maddesi açıkça hukuk hâkiminin, ceza mahkemesinin kusur tespiti ile bağılı olmadığını düzenlenmiştir. Ceza yargılamasında suçun oluşumu kast unsuruna bağlanmışken, hukuk yargılamasında ihmalden dolayı sorumluluk ve kusursuz sorumluluk söz konusu olabilecektir. (Hatemi vd., 1998: 10) Bu nedenle hukuk hâkimi, somut olaydaki kusur değerlendirmesi sonucu haksız fiilin varlığını kendisi takdir edecektir (Kılıçoğlu,1973: 195). Genel prensip bağımsızlık olmakla birlikte istisnai olarak ceza mahkemesinin bazı kararları hukuk hâkimini bağlayacaktır (Kapancı, 2016: 57).

2.2. Kesin Hüküm ve Kesin Delil

Kesin hüküm yargının aynı dosya ile sonsuza dek uğraşmasına sona verdiğinden, bu kurumun hem yargı hem hukuk devleti hem de vatandaşlar için yararlı bir kurum olduğu tartışmasızdır (Arslan vd., 2016: 651). Kesin hükümle beraber uyuşmazlık sona erecek, karar hüküm ve sonuçlarını doğurmaya elverişli hale gelecektir.

Hukuk Genel Kurulunun 24.01.2018 tarihli ve 2017/14-2534 esas, 2018/88 karar sayılı ilamı ile 16.05.2018 tarihli ve 2017/19-1628 esas, 2018/1098 karar sayılı ilamlarında belirtildiği üzere bir karara karşı başvurulacak kanun yolları tüketildiğinde artık şekli anlamda kesin hükümden söz edilecektir. Şekli hükümden sonra ise ancak maddi anlamda kesin hüküm gündeme gelecektir (Kuru, 2016: 762).

Maddi anlamda kesin hükme ulaşıldıktan sonra aynı konuda ikinci dava açılmayacağı YHGK'nın, 03.04.2013 tarih, 2012/1-1113 esas ve 2013/421 karar sayılı ilamında açıkça belirtilmiştir. Maddi anlamda kesin hüküm, dosyanın nihai aşamaya ulaştığı ve yargılama sonucu kesin olarak verilen hükmün tarihini esas alacaktır (Aras, 2014: 143).

Bağımsızlık prensibinin istisnası kendini kesin delil durumunda gösterecektir. Ceza yargılamasında senedin sahteliğine ilişkin yargılama sonucunda suça konu senedin sahte olduğunun tespiti halinde, bu tespit hukuk yargılaması açısından kesin delil niteliğinde olacaktır (Erçin, 2000: 54). Ancak aynı senedin sahteliğinin konu olduğu davada fail hakkında beraat kararı verilirse bu defa beraat kararı hukuk yargılamasında kesin hüküm oluşturmayacak, hukuk hâkimi senedi kendisi inceleyerek borç ilişkisinin varlığına dair tespit yapabilecektir (Kapancı, 2016: 518).

İkinci olarak ceza yargılama sırasında taraflardan birinin yaşının kayıtlara uygun olmadığına ilişkin bir uyuşmazlık gündeme geldiğinde ceza mahkemesi bu uyuşmazlığı kendisi çözecektir. Ceza mahkemesinin yargılama sonucunda ulaştığı yaş tespiti hukuk hâkimini açısından bağlayıcı olacak hukuk hâkimi aynı konuda yeniden karar veremeyecektir (Erçin, 2000: 56).

Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 11.12.2018 tarihli, 2016/12653 esas ve 2018/10429 karar sayılı ilamına göre, bu durumda aynı hususta açılan davanın reddi gerekecektir.

3. Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararının Medeni Hukuk Yargılamasına Etkisi

3.1. Genel olarak

Sanığın suç oluşturan ve kendisine yüklenen eylemi gerçekleştirdiği sabit görülmesine rağmen bazı gerekçelerle sanık hakkında mahkûmiyet karar verilmemesi durumu CMK Md. 223/3. ve Md. 223/4'te ayrı ayrı düzenlenmek üzere iki bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde yer alan failin kusurun bulunmaması nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilebilecek durumlar beraat kararına daha yakınken, failin suç olma özelliğini devam ettirmesine rağmen verilebilecek ceza verilmesine yer olmadığı kararı mahkûmiyete daha yakın olacaktır (Yenidünya ve İçer, 2016: 30).

Ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilebilmesi için öncelikle yüklenen eylemin sanık tarafından işlediği kanaatinin hâsıl olması gerekecektir. Bu nedenle ceza hâkimi, yargılama sonucunda sanığın yüklenen fiili işlediği hususunda kesin kaniya ulaştıktan sonra somut olayın ve failin özelliklerine göre failin cezalandırılabilme durumunu tartışacaktır. (Yargıtay 6. CD, E. 2018/1198-K. 2020/2437)

Bağımsızlık prensibinin düzenlendiği TBK Md. 74'te, ceza verilmesine yer olmadığı kararının hukuk yargılamasına etkisine değinilmemiştir. Ancak yukarıda izah ettiğimiz üzere, ceza verilmesine yer olmadığı kararına ulaşabilmek için öncelikle mahkûmiyet hükmüne ulaşmak gerekeceğinden, ceza mahkemesinin vereceği mahkûmiyet hükmünün hukuk yargılamasına etkisi, ceza verilmesine yer olmadığı kararının hukuk yargılamasına etkisinde referans olacaktır.

3.2. Mahkûmiyet Hükmünün Medeni Hukuk Yargılamasına Etkisi

Borçlar Kanunu'nun 74'üncü maddesinde hukuk hâkiminin ceza mahkemesinin hangi karar ve tespitleri ile bağlı olacağına yer verilmesine rağmen burada mahkûmiyet hükmüne yer verilmediğinden, mahkûmiyet hükmünün hukuk hâkimini bağlayacağı yönündeki görüşe katılmaktayız (Kılıçoğlu, 2015: 485). Hukuk hâkimi ceza mahkemesinin mahkûmiyet kararı verdiği yargılamada tespit ettiği vakıalarla bağlı olacaktır. Ceza mahkemesinin, yüklenen eylemin sanık tarafından gerçekleştirildiği yönündeki tespiti ile failin kimlik tespiti hukuk hâkimini bağlayacaktır (Eren, 2015: 828).

TBK Md. 74/2'de ceza hâkiminin kusur ve zarar tespitinin hukuk hâkimini bağlamayacağı düzenlenmiştir. Her ne kadar zarar ve kusur tespiti bağlayıcı olmayacaksa da ceza hâkiminin mahkûmiyet kararı verdiği somut olaydaki eylemin haksız fiil olduğu yönündeki tespiti hukuk yargılamasına kesin delil teşkil edecektir (Kuru, , 2016: 780)

3.3. Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararının Etkisi

Sanık hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilebilmesi için öncelikle mahkûmiyet kanaatine ulaşılması gerekmektedir, mahkûmiyet kararı hukuk hâkimini bağlayacağından ceza verilmesine yer olmadığına dair kararın da hukuk

hâkimini bağlaması gerekecektir (Güneş, 2019: 197). Ancak bağlayıcılık yönünden ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilebilecek durumların ayrı ayrı incelenmesinde yarar olacağını düşünmekteyiz.

Ceza verilmesine yer olmadığı kararı CMK Md. 223'ün 3. Fıkrasında iki farklı grupta sayılmıştır. Kusurluluğu ortadan kaldıran hallerin mevcut olduğu ilk grupta yer alan 2durumlarda ceza hâkimi eylemin sanık tarafından işlendiğini sabit görmesine rağmen sanık hakkında cezaya hükmetmeyecektir.

TBK Md. 74'te ceza mahkemesinin ayırt etme gücünün varlığına ilişkin tespitinin hukuk hâkimini bağlamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Çünkü hukuk yargılamasında ayırt etme gücünün varlığı ile ceza yargılamasında kusur durumuna ilişkin haller birbirinden farklı düzenlenmiştir. Sanığın akıl hastası olması durumunda eylemi gerçekleştirdiği sabit olsa dahi TCK'nın 32. Maddesi gereği sanık hakkında ceza verilmesine yer olmadığına karar verilecek ancak ceza hâkiminin ‘ayırt etme gücünün yokluğu’ yönündeki tespiti hukuk hâkimini bağlamayacaktır (Aras, 2014: 227).

TBK 65. Maddede düzenlenen hakkaniyet ilkesi gereği ve Yargıtay 10. HD, 18.03.2019 Tarih, E. 2016/12924, K. 2019/2458 sayılı ilamında belirtildiği üzere; maddi durumunu iyi olan akıl hastası A'nın B'ye karşı gerçekleştirdiği haksız fiil nedeniyle B'nin uğradığı zararı orantılılık ilkesi gereğince ölçülü şekilde tazmin etmesi gerekecektir.

Meşru savunmanın failin içinde bulunduğu korku, panik, telaş içinde aşılması halinde kusurun azalması nedeniyle sanık hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir. Ceza mahkemesinin, sınırın aşılmasının sonucu failin kusurunun ortadan kalktığı yönündeki tespit ise hukuk hâkimini bağlamayacak, hâkim kusurun derecesini kendisi belirleyecektir. Yargıtay 4. HD, 29.9.2015 tarih, E. 2015/9205, K. 2015/10251 sayılı bağımsızlık prensibi ile uyuşmayan kararında meşru müdafaa halinde sınırın aşılması durumunda failin hukuk yargılamasında da kusurlu kabul edilemeyeceğini vurgulamaktaydı. TBK 74. Madde hükmünde kusura ilişkin bağımsızlık açıkça düzenlendiğinden; uygulamanın kanun hükmü ile çelişen örneklerinden biri olan bu karara katılmamaktayız.

Sanığın kusur yönünden hataya düşmesi durumunda ise tazminat sorumluluğu doğacaktır. Örneğin; A'nın bir olaya sinirlenerek yanında oturan B'ye ait telefonu kendisinin zannederek fırlatıp kırması sonucunda, A'nın telefonun maliki hakkında hataya düşmesi sebebiyle A hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir (Centel ve Zafer, 2017: 476). Ancak B'nin telefonu kırıldığından B zararın tazmini için dava açabilecektir.

Alt-üst ilişkisi bakımından amirine göre alt konumda olan A'nın emirle bağlı olarak hukuka aykırı emri yerine getirmesi durumunda ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi gerekecektir (Artuk vd., 2015:376). Somut eylem ile ilgili yapılan ceza yargılaması sonucunda verilecek karar ise hukuk hâkimini bağlamayacaktır (Antalya, 2015:227).

İkinci grupta sayılan cezalandırmaya engel hallerin bulunduğu durumlarda eylemin haksızlığı ve kusur azalacaktır. Bu durumlarda ceza hâkimince yapılan kusur tespiti hukuk hâkimini bağlamayacaktır (Güneş, 2019:197). Ceza hâkiminin kusur tespiti ile hukuk hâkiminin kusur tespiti birbirini karşılamayacaktır (Kılıçoğlu, 1973:694).

Etkin pişmanlık tamamlanmış suçlardaki zarar giderme iradesidir (Üzülmez, 2015:421). Etkin pişmanlık nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verildiğinde, eylemin sanık tarafından gerçekleştirildiği yönündeki tespit hukuk hâkimini bağlayacakken, etkin pişmanlık şartları yönündeki değerlendirme hukuk hâkimini bağlamayacaktır.

Kişisel bazı durum ve ilişkiler nedeniyle şahsi cezasızlık sebepleri doğabilecektir. Yargıtay 15. CD, 24.02.2021, E. 2020.1162, K. 2021/186 sayılı kararında da benzer bir olayla belirtildiği üzere; A'nın kullandığı araçla kaza yapması sonucunda araç içinde bulunan A'nın oğlu C'nin ölmesi durumunda şahsi cezasızlık nedeniyle A hakkında ceza verilemeyecektir (Dağoğlu,

2015:142). Ceza mahkemesinin suçun oluştuğu yönündeki tespiti hukuk hâkimini bağlayacakken şahsi cezasızlık hallerinin varlığına yönelik tespiti hukuk hâkimini bağlamayacaktır (Yargıtay 3. HD, E. 2015/12258-K. 2015/18224).

TCK'nın 129. Maddesinde özel olarak karşılıklı hakaret durumu düzenlenmiştir. Hakaret eyleminin dava taraflarınca karşılıklı gerçekleştirildiğine kanaat getirilmesi durumunda, hâkim fail hakkında mahkûmiyet kararına hükmederek cezada indirim yapabilecek veya hiç cezaya hükmetmeyecektir. Hakaret eyleminin haksız fiile tepki olarak işlenmesi durumunda da aynı durum geçerli olacaktır. Ancak yargılama sonucunda, hakaret eyleminin gerçekleştiği sabit görüleceğinden bu tespit hukuk hâkimini bağlayacaktır (Yargıtay 4. HD, E. 2013/7809- K. 2014/5748).

Son olarak TCK Md. 145'te düzenlendiği üzere, hırsızlık eylemine konu malın değerinin azlığı durumunda hâkim mahkûmiyet kararına hükmederek cezada indirim yapabilecek veya somut olayın özelliklerine göre cezaya hükmetmeyecektir. Yine bu durumda da sanığın eyleminin sabit olduğu tespit edileceğinden bu tespit hukuk hâkimini bağlayacaktır (YCGK, E. 6/242-K. 6/291).

4.SONUÇ

Genel kural olarak TBK'nın 74. Maddesinde düzenlenen bağımsızlık ilkesi gereği hukuk hâkimi ceza mahkemesinin kararları ile bağlı olmayacaktır. Bu kural temelini, iki yargı kolunun konularının, usullerinin ve yargılamaya hâkim olan ilkelerin farklı olmasından almaktadır. Ceza verilmesine yer olmadığı kararı, ceza yargılaması sonucunda yüklenen eylemin sanık tarafından gerçekleştirildiğinin sabit görülmesi durumunda şartları incelenebilecek bir kurum olduğundan öncelikle ceza yargılaması sonucunda mahkûmiyet kararına ulaşılması gerekecektir. Mahkûmiyet kararının hukuk hâkimini bağlayıcılığı yasal bir düzenleme bulunmamakla birlikte kanunun olumsuz hükmünden ceza yargılaması sonucu verilen mahkûmiyet kararının hukuk hâkimini bağlaması gerektiğini düşünmekteyiz. Hukuk hâkimi, suça konu eylemin sanık tarafından gerçekleştirildiği ve tespit edilen maddi vakıalar bakımından ceza mahkemesinin kararı ile bağlı olacaktır.

Mahkûmiyet kararının ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile paralel olmasının sonucu olarak her iki hükmün hukuk yargılamasına etkisi noktasında da paralellik bulunması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu doğrultuda kanaatimizce, ceza mahkemesinin ceza verilmesine yer olmadığı kararı içerisinde barındırdığı eylemin hukuka aykırı olduğu ve eylemin sanık tarafından işlendiği yönündeki tespitleri hukuk hâkimini bağlayacak ancak ceza verilmesine yer olmadığına ilişkin nedenlerin takdiri hukuk hâkimini bağlamayacaktır.

KAYNAKÇA

1. ANTALYA, O, G. (2015), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Legal Yayıncılık.
2. ARAS, B. (2014), *Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi*, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
3. ARSLAN, R., YILMAZ, E., AYVAZ TAŞPINAR, S. (2016), *Medeni Usul Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları.
4. CENTEL, N., ZAFER, H. (2017), *Ceza Muhakemesi Hukuku El Kitabı*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
5. DAĞOĞLU, Y. (2015), Taksirli Suçlarda Şahsi Cezasızlık Sebebi Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep, *İzmir Barosu Dergisi*, (2), 141-174.
6. EREN, F. (2015), *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları.
7. GÜNEŞ, D, B. (2019), Ceza Mahkemesi Tarafından Ceza Verilmesine Yer Olmadığına İlişkin Kararın Hukuk Mahkemesi Kararlarına Tesiri, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 77(1) , 185-216.
8. HATEMİ, H., KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, N., SEROZAN, R., ARPACI, A. *Borçlar Hukuk Genel Bölüm İkinci Cilt Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
9. KAPANCI, K, B. (2016), Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Kararlarına Etkisi (TBK Md, 74), *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1) 511-552.
10. KILIÇOĞLU, A. (1973), Haksız Fiillerden Sorumlulukta Ceza Hukuku İle Medenî Hukuk İlişkisi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(3), 186-225.
11. KILIÇOĞLU, A. (2015), *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, Ankara: Turhan Kitabevi.
12. KOCA, M., ÜZÜLMEZ, İ. (2015), *Türk Ceza Hukuk Genel Hükümler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
13. KURU, B. (2016), *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku*, İstanbul: Legal Yayıncılık.
14. KURU, B. (2020), *Medeni Usul Hukuk*, Yetkin Yayıncılık: İstanbul.
15. ARTUK, M. E., GÖKCEN, A., YENİDÜNYA, C., (2015), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Adalet Yayınevi.
16. PEKCANITEZ, H. (2017), *Medeni Usul Hukuku*, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık.
17. YAVUZ, Ö, C. (2018), Ceza Mahkemesi Kararlarında Meşru Savunma ve Zorunluluk Hâlinin Hukuk Mahkemesi Kararlarına Etkisi, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2) , 121-138.
18. YENİDÜNYA, A, C., İÇER, Z. (2016), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, İstanbul: Adalet Yayınevi.

ⁱ Bu yayın Gamze Türker isimli öğrencinin İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk programındaki Lisansüstü (YL) tezinden üretilmiştir.